
Advies van de Adviesraad Sociaal Domein Nissewaard

Onderwerp : Toegankelijkheid stembureaus Gemeente Nissewaard
Nummer : A2234
Advies-aanvraag : Ongevraagd advies
Bestemd voor : College van Burgemeester en Wethouders Gemeente Nissewaard
Datum advies : 15 mei 2023

Geacht College van Burgemeester en Wethouders.

Bi verkiezingen dienen alle inwoners, ook die met enige vorm van een beperking, in staat te worden gesteld hun stem uit te brengen. Dit betekent dat de stembureaus daarvoor geschikt moeten zijn.

Bij de verkiezingen op 15 maart 2023 heeft de Werkgroep Inclusie Beleid (WIB) zes stembureaus in Nissewaard onderzocht op toegankelijkheid.

De stembureaus zijn op toegankelijkheid beoordeeld op basis van de checklist van PBT Consult "Toegankelijkheidscriteria Stembureaus 2018".

De bevindingen betreffende de toegankelijkheid bij de onderzochte stembureaus zijn vastgelegd in de rapportage die als bijlage is toegevoegd.

Bij het onderzoek zijn de nodige tekortkomingen geconstateerd. De ernst van de geconstateerde onvolkomenheden is zeer divers; van zeer ernstig, met een ongeval als mogelijk gevolg, tot ongemak, zoals het niet op de tafel hebben van de loep en geen stoelen met armluning.

Naar aanleiding van de bevindingen bij de schouwing van de stembureaus wordt het volgende geadviseerd:

1. Diegene die van uit de gemeente aangesteld zijn om de stembureaus en de omgeving daarvan in te richten dienen kennis te hebben van de checklist "Toegankelijkheidscriteria Stembureaus" en dienen in staat te zijn deze te interpreteren en toe te passen.
2. Voor de leden, en in ieder geval de voorzitter, dient het duidelijk te zijn welke handelingen gedaan kunnen worden om het betreffende stembureau meer toegankelijk te maken en welke ondersteuning zij kunnen en mogen bieden bij het stemmen door inwoners met een beperking.
3. De middelen voor de aanduiding van en bewegwijzering naar stembureaus moeten duidelijk en goed zichtbaar te zijn vanaf de openbare weg. De middelen dienen zoveel mogelijk uniform en zo eenvoudig mogelijk te zijn, gericht op het primaire doel.

4. Er dient zoveel mogelijk voorkomen te worden dat er bestratingswerkzaamheden dan wel andere belemmeringen zijn in de directe omgeving van een stembureau, die de bereikbaarheid van een stembureau beperken.
5. Op korte afstand tot het stembureau dient een algemene gehandicaptenparkeerplaats aanwezig te zijn.
6. De loopafstand tussen de te gebruiken parkeerplaats en de toegangsdeur van de stemlocatie dient beperkt te zijn, alsmede goed begaanbaar en goed belicht.
7. De voorzieningen voor het betreden van een stemlocatie dienen volgens de regels, degelijk en veilig te zijn. Bij gebruik van hellingbanen moeten deze een voorgeschreven hellingspercentage hebben en voorzien zijn van afrijbeveiliging, stevige en goed vast gemonteerde hekjes of leuningen en voldoende stroef. De openingen van eventueel gebruikte roosterplaten mogen niet te groot zijn dan wel dichtgelegd te worden. Een opstap mag zonder maatregelen maximaal 2 cm hoog zijn.
8. Binnen de stembureaus dienen de looproutes duidelijk te zijn en er dient daarbij voldoende ruimte te zijn voor het gebruik van loophulpmiddelen en rolstoelen. De looproutes dienen goed beloopbaar en berijdbaar te zijn.
9. De deuren bij het betreden van stembureaus, en die welke gepasseerd moeten worden binnen de stembureaus, dienen voldoende breed te zijn (minimaal 85 cm). Bij dubbele deuren dienen beide open te staan dan wel direct door eigen waarneming van een stembureau-medewerker open gezet worden indien dit nodig is.
10. Er dient zoveel mogelijk voorkomen te worden dat lange wachtrijen ontstaan bij stembureaus, omdat niet iedereen lang kan staan. Dit betekent onder andere dat er voldoende stembureaus moeten zijn om de toeloop voldoende te spreiden.
11. De belichting binnen alle stemhokjes dient van voldoende sterkte te zijn om de stembiljetten goed te kunnen lezen. Tevens dient er een loep met verlichting van voldoende lichtopbrengst beschikbaar te zijn.
12. De routes naar de stembureaus de toegang tot de locatie, de looproutes binnen de locatie en de inrichting van de stemlocatie en stemhokjes dienen vooraf geïnspecteerd te worden door deskundigen op het voldoen aan de criteria voor toegankelijkheid.

Verder wordt verwezen naar de veelheid aan documentatie die gepubliceerd is vanuit de Rijksoverheid, de VNG en PBT Consult, waarvan het meeste via de websites van deze organisaties te vinden is. Dit geldt onder andere voor de checklist “Toegankelijkheidscriteria Stembureaus” en het “Actieplan Toegankelijke stemmen 2022”.

De Adviesraad verzoekt u de Adviesraad Sociaal Domein in te lichten in hoeverre, op welke wijze en welke termijn u invulling zal geven aan het hetgeen geadviseerd is.

Daarnaast is het verzoek de bij iedere verkiezing te verstrekken informatie aan de Gemeenteraad, voortvloeiende uit artikel J4 van de Kieswet, betreffende de reden van het niet voldoen aan de toegankelijkheidseisen van stembureaus, ook te doen toekomen aan de Adviesraad Sociaal Domein.

De Adviesraad Sociaal Domein gaat er vanuit spoedig een schriftelijke reactie van u te ontvangen.

Met vriendelijke groet,

A.M. Koopman-van Kouwen,
Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein Nissewaard